

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Механіко-математичний факультет
Кафедра економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

26 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ

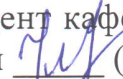
Ступінь бакалавра

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

освітньо-професійна програма Менеджмент

2020 – 2021 навчальний рік

Розробник: Глубоченко Катерина Олександрівна, доцент кафедри економіки та менеджменту, кандидат наук з державного управління (Глубоченко К.О.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол № 1 від «26» серпня, 2020 р.

Завідувач кафедри (Стройко Т.В.)

«26» серпня, 2020 р.

Програму погоджено з гарантом ОП (073 Менеджмент) (Данік Н.В.)

Анотація

Формування в майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, системного мислення та комплексу спеціальних знань і вмінь щодо принципів, прийомів і методів менеджменту на підприємстві з урахуванням процесів, що відбуваються в ньому, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями та набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень є важливими складовими підготовки фахівців з управління.

Знання з менеджменту необхідні не лише майбутнім менеджерам та економістами, але й усім учасникам ринкових відносин, власникам бізнесу, керівникам проектів, організаторам стартапів та учасникам інших видів фінансової та управлінської діяльності.

Ця дисципліна формує теоретичну базу для вивчення фахових дисциплін «Маркетинг», «Мікроекономіка», «Макроекономіка» та ін.

Ключові слова: менеджмент, управління, планування, організація, мотивація, контроль.

Annotation

The creation of management thinking and the system of special managerial knowledge, managerial skills related to the principles and methods of management, as well as the development of conceptual bases of management provide the important milestones of manager trainings.

Gaining management knowledge is necessary not only for future managers and economists, but also for all market relations stakeholders, business owners, project managers, startappers, etc.

The discipline creates the theoretical basis for such important subjects as “Marketing”, “Microeconomics”, “Macroeconomics”, “Finance”, etc.

Key words: marketing, marketing communications, marketing research, segmentation, target audience, marketing strategy.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – бізнес-план створення підприємства	Спеціальність: 073 Менеджмент	Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 8 аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Ступінь: бакалавра	Лекції	
		20 год.	
		Практичні, семінарські	
		20 год.	
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=182		-	
		Самостійна робота	
		110 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 40 год. – аудиторні заняття, 110 год. – самостійна робота (36%/67%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: формування системи знань про теоретичні засади менеджменту, планування, організації, мотивації та контролю як функцій управлінської діяльності.

Завдання курсу:

- сформуувати теоретичні знання та практичні навички розуміння структури, принципів та закономірностей функціонування менеджменту;
- сформуувати розуміння розбудови стратегій управління організацією.

Передумови для вивчення дисципліни:

Політекономія, Маркетинг, Мікроекономіка і Макроекономіка.

Навчальна дисципліна складається з 5-ти кредитів.

Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

II. Фахові:

ФК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

ФК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

ФК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

ФК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Сутність та роль менеджменту

Тема 2. Історія розвитку менеджменту

Тема 3. Організація як об'єкт управління

Тема 4. Методи та принципи менеджменту

Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту

Тема 6. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту

Тема 7. Мотивація як загальна функція менеджменту

Тема 8. Контроль як загальна функція менеджменту

Тема 9. Сутність та види управлінських рішень

Тема 10. Процес прийняття і реалізації управлінських рішень

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Менеджмент як наука про управління

Тема 1. Сутність та роль менеджменту

Менеджмент і управління: дефініція понять. Необхідність управління. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний, ситуаційний та системний підходи. Предмет і об'єкт менеджменту. Сучасні підходи до менеджменту. Цілі і завдання менеджменту. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Диференціація (рівні) менеджерів. Менеджмент та підприємництво, менеджери та підприємці. Особливості формування сучасних менеджерів в Україні. Вимоги до майстерності менеджерів. Форми підприємницької діяльності. Види підприємств та специфіка об'єднань.

Тема 2. Історія розвитку менеджменту

Передумови виникнення науки управління організацією. Етапи розвитку менеджменту. Еволюція управлінської думки. П'ять управлінських революцій. Розвиток науки про управління людьми у процесі виробництва: принципи школи наукового управління. Формування управлінських механізмів на засадах розвитку людських стосунків: школа людських відносин. Побудова систем управління, орієнтованих на ринок. Кількісні (економіко-математичні) методи в менеджменті. Культурний феномен в управлінні. Підходи в менеджменті. Комп'ютеризація управлінських процесів. Основні етапи розвитку управлінської науки в Україні. Сучасні підходи до менеджменту.

Кредит 2. Основи управлінської діяльності

Тема 3. Організація як об'єкт управління

Організація як відкрита динамічна система. Ознаки організації. Загальна характеристика організації. Різновиди організацій. Формальні та неформальні організації. Структура організації. Сутність вертикального та горизонтального розподілу праці в організації. Організація та її середовище. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації. Життєвий цикл організації. Процес менеджменту. Закон синергії та його вплив на життєдіяльність організації.

Тема 4. Методи та принципи менеджменту

Сутність та особливості формування методів менеджменту, класифікація та характеристика методів менеджменту. Економічні методи менеджменту (економічні плани, економічні стимули, бюджет). Адміністративні методи менеджменту. Технологічні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Соціальні прогнози, соціальні плани. Загальні принципи управління. Сучасні принципи менеджменту.

Кредит 3. Функції та технології менеджменту

Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту

Поняття функцій процесу управління, функції менеджменту. Сутність планування. Форми планування та види планів. Основні елементи системи планування. Способи складання планів (балансовий, нормативний і математико-статистичний). SWOT-аналіз середовища організації. Цілі в управлінні. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями. Стратегічне планування і розробка стратегії. Планування реалізації стратегії. Оперативне планування на засадах застосування адміністративних та економічних важелів. Тактика, політика, процедури, правила.

Тема 6. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту

Сутність функції організації. Поняття та складові організаційної діяльності. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Вертикальна та горизонтальна координація. Департаменталізація. Сутність організаційної структури управління та її роль в досягненні мети. Принципи побудови організаційних структур управління. Види організаційних структур управління (лінійні, функціональні, комбіновані). Методи вибору організаційної структури управління. Оцінювання та аналіз організаційних структур управління. Єдиноначальність: поняття,

сутність. Централізація і децентралізація.

Кредит 4. Забезпечення ефективної діяльності організації

Тема 7. Мотивація як загальна функція менеджменту

Сутність і зміст поняття мотивації, мотивація і винагорода, внутрішня і зовнішня винагорода. Основні теорії мотивації та межі їх застосування. Сутність мотивації праці персоналу. Засоби мотиваційного впливу. Форми і системи стимулювання праці, мотивація в загальному процесі управління. Соціальна мотивація працівників.

Тема 8. Контроль як загальна функція менеджменту

Сутність і зміст контролю. Види контролю: попередній, поточний, кінцевий. Процес контролю, його етапи. Розробка стандартів і критеріїв, співставлення з ними реальних результатів. Поведінкові аспекти контролю. Характеристики ефективного контролю: стратегічна спрямованість, орієнтація на результат, відповідність справі, своєчасність, гнучкість, простота, економічність.

Кредит 5. Технології підготовки та прийняття управлінських рішень

Тема 9. Сутність та види управлінських рішень

Сутність та види управлінських рішень, управлінське рішення як форма реалізації управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень. Основні підходи до прийняття рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Процес та умови прийняття управлінських рішень. Право прийняття управлінських рішень. Організація і контроль виконання рішень. Підходи до оптимізації управлінських рішень.

Тема 10. Процес прийняття і реалізації управлінських рішень

Алгоритм прийняття управлінського рішення. Моделі і методи прийняття управлінських рішень. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усь о-го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Менеджмент як наука про управління</i>						
Тема 1. Сутність та роль менеджменту	15	2	2			11
Тема 2. Історія розвитку менеджменту	15	2	2			11
Усього:	30	4	4			22
<i>Кредит 2. Основи управлінської діяльності</i>						
Тема 3. Організація як об'єкт управління	15	2	2			11
Тема 4. Методи та принципи менеджменту	15	2	2			11
Усього:	30	4	4			22
<i>Кредит 3. Функції та технології менеджменту</i>						
Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту	15	2	2			11
Тема 6. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту	15	2	2			11
Усього:	30	4	4			22
<i>Кредит 4. Забезпечення ефективної діяльності організації</i>						
Тема 7. Мотивація як загальна функція менеджменту	15	2	2			11
Тема 8. Контроль як загальна функція менеджменту	15	2	2			11
Усього:	30	4	4			22
<i>Кредит 5. Технології підготовки та прийняття управлінських рішень</i>						
Тема 9. Сутність та види управлінських рішень	15	2	2			11
Тема 10. Процес прийняття і реалізації управлінських рішень	15	2	2			11
Усього:	30	4	4			22

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усь о-го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. _____</i>						
Тема 1.						
Тема 2.						
Усього:						
<i>Кредит 2.</i>						
Тема 3.						
Тема 4.						
Усього:						
<i>Кредит 3.</i>						

Тема 5.						
Усього:						

4. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Менеджмент як наука про управління</i>		
	Тема 1. Сутність та роль менеджменту	2
	Тема 2. Історія розвитку менеджменту	2
<i>Кредит 2. Основи управлінської діяльності</i>		
	Тема 3. Організація як об'єкт управління	2
	Тема 4. Методи та принципи менеджменту	2
<i>Кредит 3. Функції та технології менеджменту</i>		
	Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту	2
	Тема 6. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту	2
<i>Кредит 4. Забезпечення ефективної діяльності організації</i>		
	Тема 7. Мотивація як загальна функція менеджменту	2
	Тема 8. Контроль як загальна функція менеджменту	2
<i>Кредит 5. Технології підготовки та прийняття управлінських рішень</i>		
	Тема 9. Сутність та види управлінських рішень	2
	Тема 10. Процес прийняття і реалізації управлінських рішень	2
		Разом 20

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1.</i>		
1.		
<i>Кредит 2.</i>		
2.		
<i>Кредит 3.</i>		
3.		
		Усього:

5. Теми практичних занять
Денна форма навчання

	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Менеджмент як наука про управління</i>		
	Тема 1. Сутність та роль менеджменту	2
	Тема 2. Історія розвитку менеджменту	2
<i>Кредит 2. Основи управлінської діяльності</i>		
	Тема 3. Організація як об'єкт управління	2
	Тема 4. Методи та принципи менеджменту	2
<i>Кредит 3. Функції та технології менеджменту</i>		
	Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту	2
	Тема 6. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту	2
<i>Кредит 4. Забезпечення ефективної діяльності організації</i>		
	Тема 7. Мотивація як загальна функція менеджменту	2
	Тема 8. Контроль як загальна функція менеджменту	2
<i>Кредит 5. Технології підготовки та прийняття управлінських рішень</i>		
	Тема 9. Сутність та види управлінських рішень	2
	Тема 10. Процес прийняття і реалізації управлінських рішень	2
		Разом 20

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1.</i>		
1.		
<i>Кредит 2.</i>		
2.		
<i>Кредит 3.</i>		
3.		
	Всього:	

6. Лабораторні заняття

Денна форма навчання
Не передбачено навчальним планом

7. Самостійна робота
Денна форма навчання

	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Менеджмент як наука про управління</i>		
	Тема 1. Сутність та роль менеджменту	11
	Тема 2. Історія розвитку менеджменту	11
<i>Кредит 2. Основи управлінської діяльності</i>		
	Тема 3. Організація як об'єкт управління	11
	Тема 4. Методи та принципи менеджменту	11
<i>Кредит 3. Функції та технології менеджменту</i>		
	Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту	11
	Тема 6. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту	11
<i>Кредит 4. Забезпечення ефективної діяльності організації</i>		
	Тема 7. Мотивація як загальна функція менеджменту	11
	Тема 8. Контроль як загальна функція менеджменту	11
<i>Кредит 5. Технології підготовки та прийняття управлінських рішень</i>		
	Тема 9. Сутність та види управлінських рішень	11
	Тема 10. Процес прийняття і реалізації управлінських рішень	11
		Разом 10

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1.</i>		
1.		
2.		
<i>Кредит 2.</i>		
3.		
4.		
<i>Кредит 3.</i>		
5.		
	Всього:	

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

9. Індивідуальне науково-дослідне завдання складається з двох напрямів :
10. I – підготовка та захист контрольної роботи (для студентів ЗФН);
11. II – підготовка презентації з розробкою бізнес-плану (для студентів ДФН).
12. Підготовка та захист контрольної роботи:
13. Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів самостійно вирішувати задачі практичного спрямування за тематикою дисципліни. Перевірити і закріпити отримані студентами теоретичні знання, навчити їх систематизувати ці знання і застосувати при дослідженні конкретної теми.
14. Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:
15. 1) робота виконується за заданою тематикою;
16. 2) є самостійною роботою студента.

17. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється **відмінно** якщо він глибоко засвоїв основні поняття, повністю опрацював рекомендовану літературу і вільно використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без помилок виконує навчальні завдання, самостійно і критично вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються в управлінській сфері та робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **дуже добре** якщо він засвоїв основні поняття, суть аналізу управлінської діяльності, основні етапи та особливості їх розвитку, в основному опрацював рекомендовану літературу і без значних труднощів використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без суттєвих помилок виконує інші навчальні завдання, самостійно вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються в сфері менеджменту, та в основному робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **добре** якщо він засвоїв основні поняття, суть аналізу управлінської діяльності, основні етапи та особливості їх розвитку, в основному опрацював рекомендовану літературу і без значних труднощів використовує отриману з них та з

суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без суттєвих помилок виконує інші навчальні завдання, самостійно, але з навідними питаннями вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у сфері менеджменту, та в основному робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **достатньо** якщо він точно засвоїв основні поняття, суть аналітичного процесу, основні етапи та особливості їх розвитку, ознайомився з рекомендованою літературою, може іноді залучати знання та інформацію з інших навчальних дисциплін, робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **задовільно** якщо він не точно і не повно засвоїв основні поняття, суть аналітичного процесу, основні етапи та особливості їх розвитку, недостатньо ознайомився з рекомендованою літературою, не може вільно залучати знання та інформацію з інших навчальних дисциплін, правильні узагальнення та висновки робить, як правило, з допомогою викладача

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 250 до 500 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Поточне оцінювання та самостійна робота										КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100	500/100
40	40	40	40	40	40	40	40	40	40		

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

9. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є:

Демонстрування студентом високого рівня знань, вмінь та навичок з управління підприємством, вміння розробляти бізнес-план підприємства, планувати, організовувати та контролювати виконання управлінських рішень.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

11. Рекомендована література

Базова

1. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: Навч. посібник – 2-вид. доп. і перероб. – Львів: НУ «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2013. – 352 с.

2. Мескон М. Основы менеджмента. Пер. с англ. / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедуори – М.: «Дело», 2004.

3. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій: навч. посібник для ВНЗ / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк. – К.: ЦУЛ, 2016.

4. Основы менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.А. Мазаракі. – Харків: Фоліо, 2014. – 846 с.

5. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент: Підручник. Видання 4-е, перероблене і доповнене. – К.: Кондор-Видавництво, 2015. – 563 с.

6. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник / За наук. ред. д. е. н, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 336 с.

7. Петруня Ю.Є. Прийняття управлінських рішень. – К., 2017. – 216 с.

8. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник / Федоренко В. Г. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2015. – 492 с.

9. Колпаков, В. М. Теория и практика управленческих решений: учеб. пособ. / В. М. Колпаков – К.: МАУП, 2010. – 256 с.

Допоміжна:

10. Герасимчук В. Г. Розвиток підприємства: діагностика, стратегія, ефективність: [монографія] / В. Г. Герасимчук. – К.: Вища школа, 2013. – 196 с.

11. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: [навч. пос.] / О. С. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2014. – 316 с.

12. Завадський Й.С. Менеджмент: «Management» / Й. С. Завадський. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 2013. – 542 с.

13. Ситник В.Ф. Системи підтримки прийняття рішень / В. Ф. Ситник, О. С. Олексюк, В. М. Гужва та ін.; за заг. ред. В. Ф. Ситник. – К.: Техніка, 2012. – 162 с.

14. Баєва О.В. Основи менеджменту: практикум: навч. посібник / О.В. Баєва, Н.І. Ковальська, Л.О. Згалат-Лозинська – К.: ЦУЛ, 2007. – 524 с.

15. Мартыненко Н.М. Основы менеджмента: Ученик / Н.М. Мартыненко – К.: Каравелла, 2003. – 496 с.

16. Менеджмент организаций: учебное пособие / Л.А. Киржнер, Л.П. Киенко, Т.И. Лепейко, А.М. Тимонин. – К.: КНТ, 2006. – 688 с.

17. Сухарський В.С. Менеджмент (загальний з основами спеціального) / В.С. Сухарський. – Тернопіль: Астон, 2004. – 528 с.

18. Туленков М.В. Сучасні теорії менеджменту: навч. посіб. / М.В. Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 304 с.

19. Хміль Ф.І. Основи менеджменту: підручник / Ф.І. Хміль. – К.: Академ-видав, 2003. – 608 с.

20. Хомяков В.І. Менеджмент підприємства / В.І. Хомяков. – К.: Кондор, 2005.

21. Шегда А. В. Менеджмент: навч. посіб. / А.В. Шегда. – К.: Знання, КОО, 2002. – 583 с.